

Koltes'in dünyasında gezinti

Biriken'in son oyunu
'Ormanlardan Hemen Önceki Gece'...

**Dikmen
Gürün**

Tiyatro Dünyasından

1 989 yılında 41 yaşında ölen Bernard-Marie Koltes çağdaş Fransız tiyatrosunun en güçlü yazarlarından biri. Bu suların seyircisi, yanılmıyorsam, Koltes'i 1999'da Işıl Kasapoğlu'nun İzmit Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu'nda sahneye koyduğu "Roberto Zucco" ile tanıdı. Oyun, aynı yıl 11. İstanbul Tiyatro Festivali'ne davet edilmişti. Kasapoğlu, "Koltes'in kara ve karmaşık evrenine girmek; bilinmeyene doğru bir bilet almak, bilmenin rahatlığını bırakıp, çıplak bir şekilde tüm itiraf edilemeyen, söylenemeyenlerin barındığı ruhun en karanlık köşelerinde maceraya atılmaktır" derken, Koltes'in dünyasında dolaşmanın zorlayıcı bir serüven olduğunu paylaşıyordu. İnsanı içine çeken, girift, hüzünlü, sorgulayan bir serüven.

Biriken'den başarılı bir yapım

Bu sezon, Koltes'in 1977'de yazmış olduğu "Ormanlardan Hemen Önceki Gece" Ayberk Erkan'ın çevirisiyle buluşuyor seyirciyle. Küçük bir anımsatma: oyun 2000'li yılların başında, Orhan Kunal'ın çevirisiyle Mahir Günşiray tarafından da oynanmıştı. Bugün, oyunu sahneye koyan ve sahne tasarımı yapan başarılı ekip Melis Tezkan ve Okan Urun'dan oluşan Biriken. Aynı başarılı ışık tasarımı Kemal Yiğitcan'a da ait. Sahneye çıktığı andan itibaren seyirciyi yakalayan ve bir daha bırakmayan, dişli bir rolü gerekli geçişlerle, iniş çıkışlarla yorumlayan oyuncu ise Rıza Kocaoğlu. Arkasında kuşkusuz sağlam bir ekip yer alıyor. Tezkan, Urun, Yiğitcan ve de müzikte Ömer Sarıgedik. Sözlerin gücünü /güçsüzlüğünü / duygu-

Koltes'in 1977'de yazmış olduğu "Ormanlardan Hemen Önceki Gece," Zorlu Performans Sanatları Merkezi'nin Studio Sahnesi'nde izlenebilir.

salığını / sertliğini vurgulayan imgeler ayrıca etkileyici. Genç adamın iç dünyasının sanki dışa, boş denebilecek bir alanda karanlık bir duvara yansıması fırtınalı akışa bir anlamda son noktayı koyan ve Simge Büyükedes'in güçlü sesinden yükselen arya "Sposa son disprezzata" ise genç adamın (bir sevgilinin) içinde kopan fırtınaların acısı.

Koltes'in insanları ötekileşmiş, ötekileştirilmiş olmanın sancılılarıyla yoğrulmuş insanlardır ve onların dilidir zihinlerde yer eden. O dildir bunalmaları sıçramalarla kimi zaman şiddet içeren, kimi zaman umutsuz, kimi zaman da çıplak ve sert ve kaba ve romantik bir bellek akışı içinde dışa vuran. Rıza Kocaoğlu bu değişimleri etkileyici bir oyunculukla yaşıyor.

Farklı bir yolculuk

Beki Haleva, 2012'de Mitos Boyut'tan çıkan Koltes üstüne titiz bir araştırma ve inceleme olan Çağ-

daş Bir Klasik: Bernard-Marie Koltes adlı kitabında "Ormanlardan Hemen Önceki Gece"yle ilgili olarak "Bu genç adamın şehrin karanlığında ki gece yolculuğu, farklı bir dünyanın farklı dil dağarcığının şiirsel bir boyuta geçtiği, her sözcüğün yalnızlık korkusunu ve yaşama tutunmayı yansıttığı, dilsel bir yolculuktur aynı zamanda" der.

Yağmurlu bir akşamda iliklerine kadar ıslanmış adamla karanlık bir sokakta karşılaşır seyirci Tıpkı genç adamın karşılaştığı o kişi gibi. Anlatır, sürekli anlatır genç adamı Bir oda özleminden başlar, "uluslararası bir sendika kurulması" hayallerine kadar uzanır. Mutsuzluğun, dışlanmışlığın, kimliksizliğin, ezikliğinin, öfkenin dışa vurumudur sanki bu sesleniş, bu çok kapsamlı monolog. Koltes'in güçlü dili bireysel sorunların çok ötesinde toplumsal karmaşayı irdeleyen bir karakter de taşıyor. Akış içinde farklı boyutlara sığar. Sendika kurmaktan Nikaragua'daki şiddete kadar uzanır... Batı sömürgeciliğini yerer. İçinde yaşadığı sistemi eleştirir. Ve, bütün bunların orta yerinde, tek istediği bir odadır. Sevdiğiyle paylaşacağı bir oda. Aşka özlemdir, sevgiye özlemdir, yaşamaya özlemdir.

Zorlu Performans Sanatları Merkezi'nin Studio Sahnesi'nde izlenebilir "Ormanlardan Hemen Önceki Gece."